

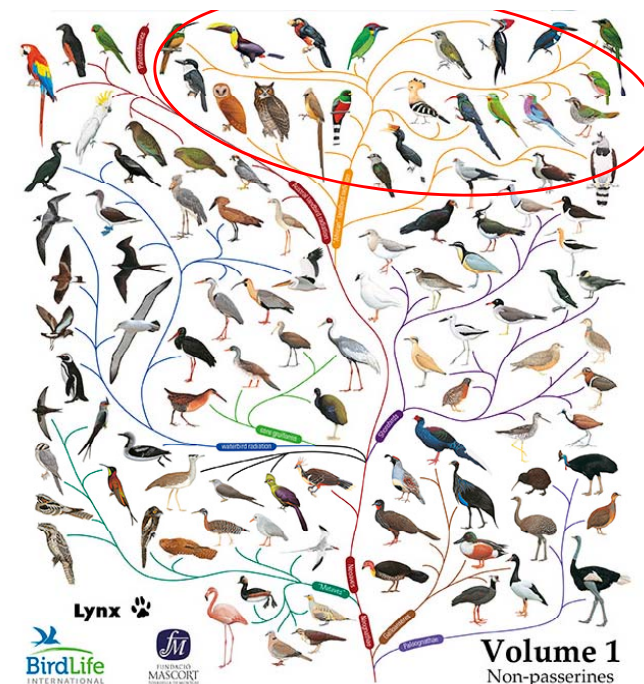
Ornitologie

Systematická část IV

Ing. Jiří Foit, Ph.D.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem ČR InoBio – CZ.1.07/2.2.00/28.0018

Volume 1
Non-passerines

Řád: Sovy (Strigiformes)

- noční dravci, výborný zrak a sluch
- velké oči, hákovitý zobák
- kolem očí peří vytváří „závoj“
- měkké opeření – tichý let, v dospělosti chybí prachové peří
- potrava je výlučně živočišná (soví vývržek – bílé kosti a peří)
- přítomen vratiprst, běháky a prsty většinou opeřené
- většinou hnízda nestaví (využívají opuštěná hnízda jiných ptáků, nebo dutiny stromů, skal)
- krmivá mláďata (dvě generace prachového opeření)
- 2 čeledi, 232 druhů, celosvětově
- v ČR 12 druhů (10 hnízdících)

Čeď: Sovovití (Tytonidae)

sova pálená (*Tyto alba*)

h. -s. ❄️🦉

Čeď: Puštíkovití (Strigidae)

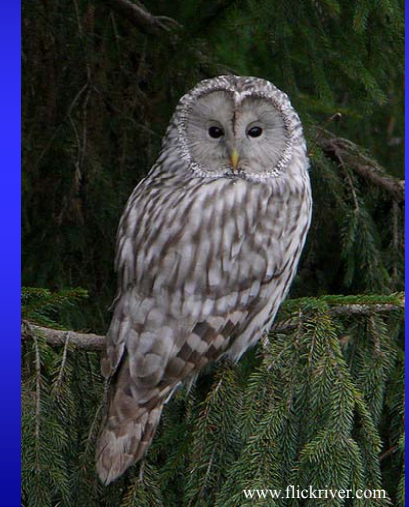
puštík obecný 🦉

(*Strix aluco*) h. -s. ❄️🦉

puštík bělavý h. -s. ❄️🦉

(*Strix uralensis*)

výr velký (*Bubo bubo*) 🦉 h. -s. ❄️🦉

kalous ušatý (*Asio otus*) 🦉

h. -s. ❄️🦉

kalous pustovka (*Asio flammeus*)

(h.) → ❄️

sýc rousný (*Aegolius funereus*) 🦉

h. -s. ❄️ 🔥

kulišek nejmenší (*Glaucidium passerinum*) 🦉

h. -s. ❄️ 🔥

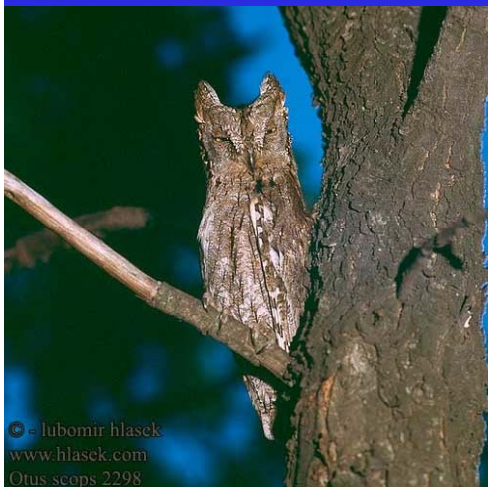
sýček obecný (*Athene noctua*) 🦉

h. -s. ❄️ 🔥

www.biraphoto.cz © Zdeněk Tunka

výreček malý (*Otus scops*)
(h.) ♂

sovice krahujová (*Surnia ulula*)
- celkem 50 pozorování

sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*)

ketupa malajská (*Ketupa ketupu*)

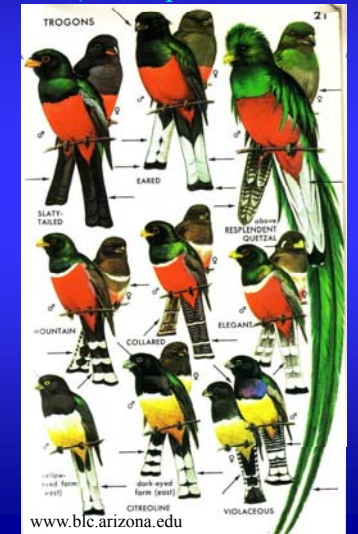
Řád: Myšáci (Coliiformes)

- menší ptáci, měkké opeření, dlouhý ocas, často ve skupinách
- výborně přizpůsobeni šplhání v křovinách
- mohou dát všechny prsty dopředu, či vytvořit chápavou nohu jako papoušci
- rostlino- a plodožravé druhy
- krmivá mláďata
- 1 čeleď, 6 druhů, subsaharská Afrika

Řád: Trogoni (Trogoniformes)

- malí až středně velcí lesní ptáci
- krátký a široký zobák, heterodactylní noha (1. a 2. prst dozadu)
- pestře zbarvené druhy
- monogamní, hnízdí v dutinách,
- mláďata krmivá
- 1 čeleď, 37 druhů, pouze v tropech, popř. subtropích (chybí v Austrálii)

Čeleď: Trogonovití (Trogonidae)

kvesal chocholatý (*Pharomachrus mocinno*)

trogon zelený (*Trogon viridis*)

Řád: Kurolové (Leptosomiformes)

- 1 druh na Madagaskaru

kurol
madagaskarský
(*Leptosomus
discolor*)

Řád: Srostloprstí (Coraciiformes)

- malí až velcí, pestře zbarvení ptáci ,
- srostlá báze 2. a 3. nebo 3. a 4. prstu
- monogamní, hnízdí v dutinách, norách, někdy v koloniích
- krmiví, živočišná potrava
- různorodá skupina, 10 čeledí, 195 druhů, v ČR 4 druhy ze 4 čeledí

Čeledi:

- 1) Ledňáčkovití (Alcedinidae) ...
- 2) Todiovití (Todidae) ... 5 druhů ... Antily
- 3) Momotovití (Momotidae) ... 9 druhů ... s. a j. Amerika
- 4) Vlhovití (Meropidae) ... 21 druhů ... Starý svět
- 5) Mandelíkovití (Coraciidae) ... 11 druhů ... Starý svět
- 6) Kurolcovití (Brachypteraciidae) ... 5 druhů ... Madagaskar

Čeleď: Ledňáčkovití (Alcedinidae)

ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

h. -s. ♂ ♀ ?

ledňáček kápočný (*Halcyon albiventris*)

rybařík dvoubarvý (*Chloroceryle inda*)

Čeleď: Vlhovití (Meropidae)

vlha nubijská (*Merops nubicus*)

Čeď: Mandelíkovití (Coraciidae)

Čeď: Momotovití (Momotidae)

momot černolící (*Momotus momota*)

Řád: Zoborožci (Bucerotiformes)

- malí až velcí, pestře zbarvení ptáci ,
- srostlá báze 2. a 3. nebo 3. a 4. prstu
- monogamní, hnízdí v dutinách, norách, někdy v koloniích
- krmiví, živočišná potrava
- různorodá skupina, 10 čeledí, 195 druhů, v ČR 4 druhy ze 4 čeledí

Čeledi:

- 1) Dudkovití (Upupidae) ... 4 druhy ... Euroasie, Afrika, Madagaskar
- 2) Dudkocovití (Phoeniculidae) ... 9 druhů ... Afrika
- 3) Zoborožcovití (Bucerotidae) ... 59 druhů ... Starý svět
- 4) Pozemní zoborožci (Bucorvidae) ... 2 druhy ... Afrika

Řád: Dudkovití (Upupidae)

www.birdphoto.cz © Zdeněk Turka

www.birdphoto.cz © Zdeněk Turka

dudek chocholý (*Upupa epops*) h. 🇨🇪 🇵🇱 🇸🇰

Čeleď: Zoborožcovití (Bucerotidae)

www.flickrriver.com

dvojzoborožec žlutozobý (*Buceros bicornis*)

www.flickrriver.com

©www.foitfoto.cz

zoborožec kaferský (*Bucorvus leadbeateri*)

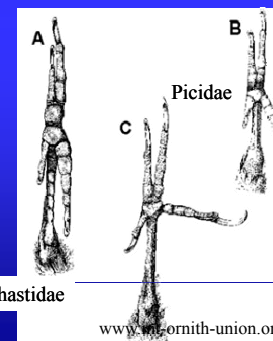

zoborožec jihoafrický (*Tockus leucomelas*)

©www.foitfoto.cz

Řád: Šplhavci (Piciformes)

- různorodý řád
- šplhací noha, 2 prsty dopředu, 2 dozadu
- tvrdé peří, kostrční žláza funkční, chybí prachové peří a vole
- silný přímý zobák, dlouhá jazyčka, protažený pohyblivý jazyk
- monogamní, hnízdí v dutinách bez výstelky, bílá vejce
- 6 čeledí, 383 druhů, celosvětově (mimo Antarktidu a Madagaskar)
- v ČR 1 čeleď s 10 druhy

Ramphastidae

www.ornith-union.org

© Peter Buehler
NATURFOTO

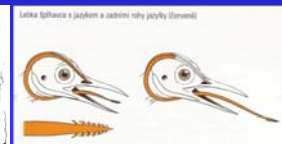
Čeľad': Datlovití (Picidae)

- jednotná stavba tela,
- prízpůsobeni ke šplhání po kmenech a získávání hmyzu z kůry a dřeva: tvrdá ocasní pera, klínovitý zobák, vysunutelný jazyk, šplhavá noha

www.feathersinblack.com

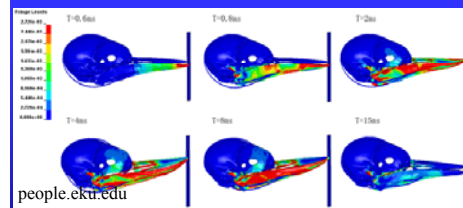
publishing.cdlib.org

Letka šplhavca a jazdec v zadnom rýh jazyku (Krameri)

Noha šplhavca (Sury šelci) sa dvíma prsty smlňovacími dopredu a dvíma dozadu

datel černý (*Dryocopus martius*) h. -s. ❄️🔥

strakapoudi (*Dendrocopos* spp.)

www.treknature.com

s. prostřední (*D. medius*)

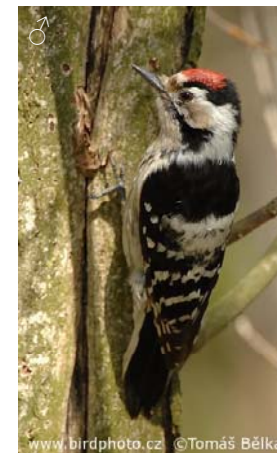
h. -s. ❄️🔥

s. jižní (*D. syriacus*)

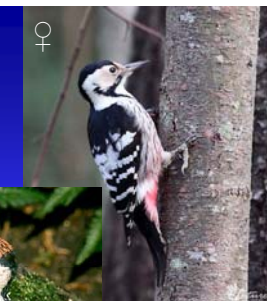
h. -s. ❄️🔥

s. velký (*D. major*)

h. -s. ❄️🔥

s. malý (*D. minor*) h. -s. ❄️🔥

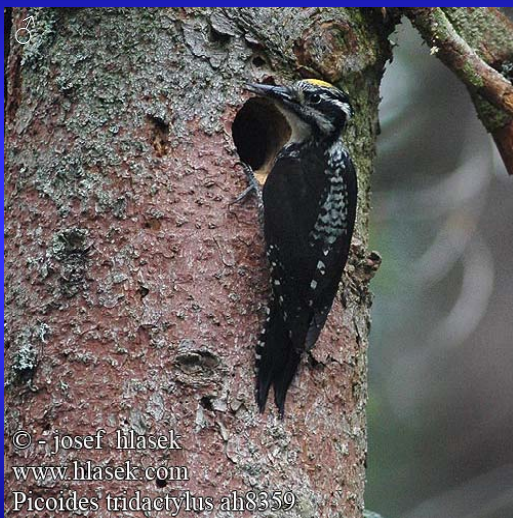

s. bělohřbetý (*D. leucotos*)

h. -s. ❄️🔥

datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*) h. -s. ❄️👉

- horské jehličnaté lesy, má jen 3 prsty, 2 vpředu a 1 vzadu

© - josef hlasek
www.hlasek.com
Picoides tridactylus, ah8359

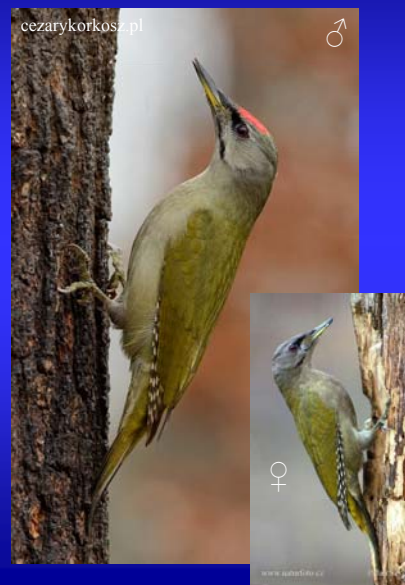
žluna zelená (*Picus viridis*) h. -s. ❄️👉

h. -s. ❄️👉

žluna šedá (*Picus canus*) h. -s. ❄️👉

h. -s. ❄️👉

krutihlav obecný (*Jynx torquilla*) h. 🐛👉

- nešplhá, tažný, potrava mravenci, kroutí hlavou a syčí

© Luděk Boucný www.birdphoto.cz

Čeleď: Leskovcovití (*Galbulidae*)

- 17 druhů ze střední a jižní Ameriky

leskovec zelený
(*Galbula galbula*)

©www.foitfoto.cz

©www.foitfoto.cz

Čeleď: Lenivkovití (Bucconidae)

- 34 druhů ze střední a jižní Ameriky

lenivka bělokrká
(*Notharchus macrorhynchos*)

Čeleď: Vousákovití (Capitonidae)

- 81 druhů, tropy Starého i Nového světa (dnes děleni na 4 čeledi: asijské, afričtí, američtí a „tukanovití“ vousáci)

vousák Levillantův
(*Trachyphonus vaillantii*)

vousák harlekýn
(*Megalaima mystacophanos*)

Čeleď: Medozvěstkovití (Indicatoridae)

- 14 druhů s centrem rozšíření v Africe

medozvěstka křiklavá
(*Indicator indicator*)

medozvěstka menší
(*Indicator minor*)

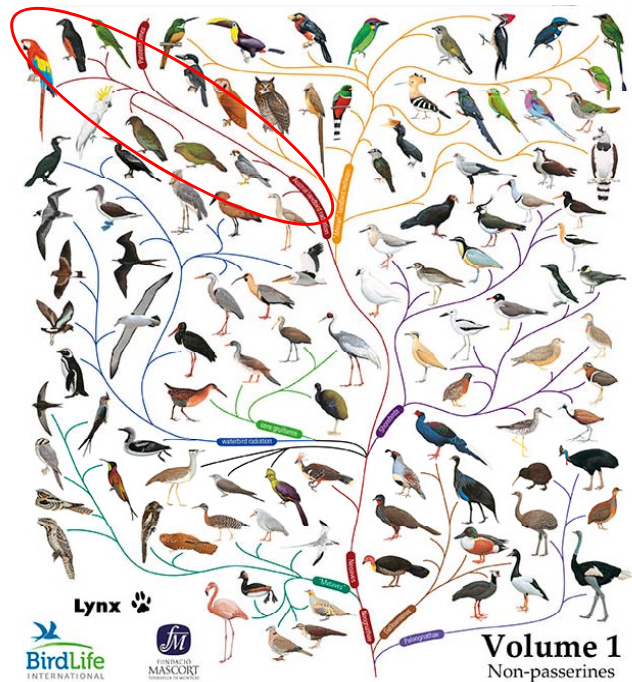

Čeleď: Tukanovití (Ramphastidae)

- 33 druhů ze střední a jižní Ameriky

tukan obrovský (*Ramphastos toco*)

Řád: Seriemy (Cariamiformes)

- větší ptáci trávící většinu života na zemi
- stepních a lesostepní biotopy
- velmi rychlí běžci (zkrácený palec), špatní letci
- živočišná potrava (včetně jedovatých hadů)
- krátká křídla, silné dlouhé nohy, velký zobák
- hnízdí na zemi, mláďata nekrmivá nebo polokrmivá
- většinou tažní
- 2 druhy v Jižní Americe
- v ČR 12 druhů ze 3 čeledí (8 hnízdí)

Čeď: Seriemoovití (Cariamidae)

seriema rudozobá
(*Cariama cristata*)

Čeď: Phorusrhacidae †

Phorusrhacos longissimus

Řád: Sokoli (Falconiformes)

resp. = čeleď: Sokolovití (Falconidae)

Řada znaků podobná jako u nepříbuzného řádu dravců (Accipitriformes) – na rozdíl od nich:

- pevně spojené hrudní obratle
- často zejk na horní čelisti
- kulaté až oválné nozdry
- často úzká zašpičatělá křídla
- pelichání ručních letek začíná od 4. vně
- hnízda si vesměs nestaví (využívají stará hnízda jiných dravců, krkavcovitých pěvců, či hnízdí přímo na skalní římsě, v dutině atd.)
- 1 čeleď, 67 druhů, celosvětově
- v ČR cca 6 druhů (4 hnízdí)

Řád: Sokoli (Falconiformes)

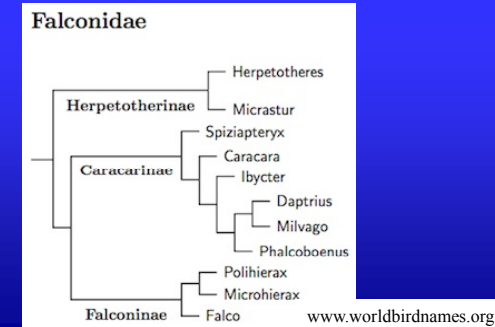
resp. = čeleď: Sokolovití (Falconidae)

Čeleď: Sokolovití (Falconidae)

Podčeleď: Sokolci (Herpetotherinae)

Podčeleď: Karanča (Caracarinae)

Podčeleď: Sokoli (Falconinae)

Podčeleď: Sokolci (Herpetotherinae) - 2 rody, 8 druhů

sokolec volavý
(*Herpetotheres cachinnans*)

sokolec pralesní
(*Micrastur ruficollis*)

Podčeleď: Karanča (Caracarinae) - 6 rodů, 12 druhů

karančo jižní (*Caracara plancus*)

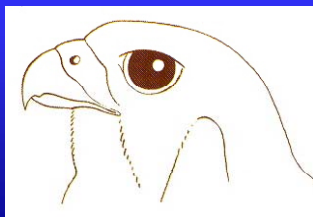

čimango šedonohý
(*Milvago chimango*)

Podčeleď: Sokoli (Falconinae) – 3 rody, 47 druhů

- na zobáku zejk, křídla dlouhá zašpičatělá

sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*) h. (→) ❄️🔥

raroh velký (*Falco cherrug*) h. (→) ❄️🔥

raroh lovecký (*Falco rusticolus*)

poštolka obecná h.

(*Falco tinnunculus*)

www.fotocommunity.de

www.birdphoto.cz © Zdeněk Turka

♂

www.birdphoto.cz © Tomáš Bělka

♀

www.birdphoto.cz © Tomáš Bělka

poštolka jižní
(*Falco naumanni*)

♂

ibc.lynxeds.com

♂

♀

poštolka rudonohá nh.

(*Falco vespertinus*)

♀

www.praktejder.se

imm.

♂

[o] PHOTOMECAN.EU

ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

h.

© Clément Francis

© Ludek Boucný/birdphoto.cz

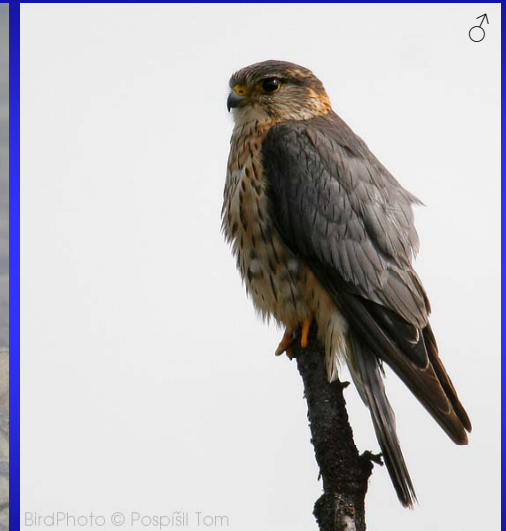

www.birdphoto.cz © Zdeněk Turka

ostříz jižní (*Falco eleonora*)

dřemlík tundrový (*Falco columbarius*) nh. → ❄️ 26-33; 55-69 cm

sokolík zakrslý (*Microhierax fringillarius*)

Řád: Papoušci (Psittaciformes)

- silný vysoký zobák, velká a v kloubu pohyblivá horní čelist
- spodní čelist pohyblivá i do stran, ozobí, vole
- krátký silně otáčivý běhák, 2 prsty dopředu, 2 dozadu
- mazová žláza chybí, prachový pudr
- zobák u kořene měkký, mohutné dvojdílné vole, kráčivé nohy
- výborní letci, inteligentní
- páry na celý život, hnízdí v dutinách, krmiví, mláďata holá a slepá
- 2 čeledi, 352 druhů, v ČR 0

Čeľad': Kakapovití (Strigopidae)

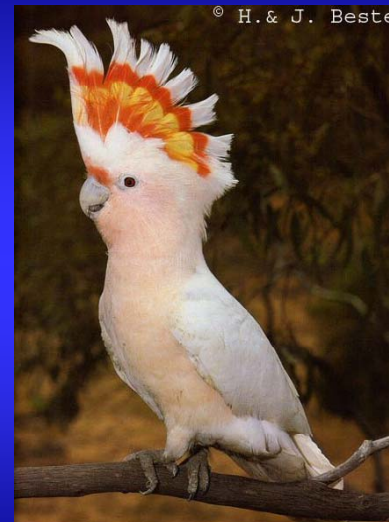
nestor kea
(*Nestor notabilis*)

kakapo sovi
(*Strigops habroptilus*)

Čeľad': Kakaduovití (Cacatuidae)

kakadu inka
(*Cacatua leadbeateri*)

kakadu havraní
(*Calyptorhynchus banksii*)

Čeľad': Papouškovití (Psittacidae)

ara ararauna
(*Ara ararauna*)

ara hyacintový
(*Anodorhynchus hyacinthinus*)

